

**IV. SLOVENSKA
NARODNOOSVOBODILNA
UDARNA BRIGADA MATIJA GUBEC**

SREDI NAJVEČJEGA DIV-
JANJA FASISTICNE VOI-
SKE JE BILA 2. SEPTEM-
BRA 1942. LETA NA TEM
MESTV VSTANOVLIJENA
SLOVENSKA NARODNO
OSVOBODILNA VDRNA
BRIGADA

MATIJE GVBČA

V NEPRESTANIH BOJIH
SO NJENI BORCI Z VPOR-
NIM DVHOM DAVNIH DE-
DOV SVOJO KRI POLA-
GALI V TEMELJE NOVE
TITOVE JVGOSLAVIJE

Spomenik na kraju ustanovitve Gubčeve brigade v gozdu južno od Trebelnega

Z namenom, da generacijam, ki niso doživele strahot 2. svetovne vojne, približa vrednote narodnoosvobodilne borbe in izročilo plemenitega in pogumnega boja

PARTIZANK IN PARTIZANOV

IV. SLOVENSKE NARODNOOSVOBODILNE

UDARNE BRIGADE MATIJA GUBEC,

Skupnost IV. Slovenske narodnoosvobodilne udarne brigade Matija Gubec izdaja kratek besedni in slikovni pregled zgodovine brigade.

V današnjem času je dolžnost Skupnosti Gubčeve brigade varovati brigadno dediščino, negovati spomin na bojno pot brigade, njene padle borke in borce, prenašati svobodoljubno in domoljubno misel udeležencev narodnoosvobodilnega boja na mlade in jih hkrati spodbujati k boju za mir na vseh koncih sveta.

Ljubljana, julij 2010

Trebelno, 4. september 1942 – ustanovljena je Gubčeva brigada

Brigado so sestavljale različne partizanske enote, ki so se še pred koncem velike italijanske ofenzive v Suhi krajini in Kočevskem Rogu (julij, avgust in september 1942) začele zbirati v okolici Trebelnega, vasi nad Mokronogom. Že 3. septembra je v vas ponosno s pesmijo in strumnim korakom prišla partizanska vojska. To je bila do tedaj največja množica partizanov na Slovenskem, zbrana na enem mestu. Ljudje so se zbirali ob hišah in začudeno opazovali množico veselih borcev. Sovražna propaganda je namreč oznanjala, da je partizanstva konec. Parada bodočih Gubčevcev je utvaro sovražnika, da je osvobodilno gibanje uničeno, odločno zavrnila.

Večer pred slovesno razglasitvijo ustanovitve brigade so se zbrale partizanske enote, ki so sestavljale brigado, in sicer: drugi in tretji bataljon Krškega odreda, delavska četa Krškega odreda, drugi bataljon Zapadnodolenjskega odreda, dve četi štajerskih partizanov in četa sprejemnega taborišča na Polici. Skupaj so enote šteje 640 borcev. Z njimi pa je na slovesnost, ki je bila 4. septembra v gozdu južno od Trebelnega, čakalo še 170 borcev drugih enot.

Politični komisar in kasnejši komandant Gubčeve brigade Lado Ambrožič- Novljan je v svoji knjigi Gubčeva brigada (Partizanska knjiga 1972) opisal slovesnost.

slika 1

»Bataljoni brigade so se v podkvasti razvrstili predstavili namestniku komandanta glavnega poveljstva Alešu Beblerju. Partizani so bili v očiščenih oblekah, orožje se je svetlikalo na ramah. Vojaški poveljniki in politični komisarji so se postavili pred svoje enote. Bil je slovesen trenutek, ki je obeleževal zgodovinsko dejanje.«

Po »raportih« o številčni in oborožitveni moči brigade, so partizani in aktivisti poslušali odlok o ustanovitvi Gubčeve brigade – s tem je bila brigada slovesno ustanovljena. Navdušenje med borci se dolgo ni pomirilo. Začutili so, da so, združeni v brigado, velika moč.

Prebivalstvo Trebelnega in bližnjih vasi je partizane pogostilo z najboljšim, kar je premoglo.

Za prvega komandanta brigade je bil imenovan Edo Mihevc-Trdina, za političnega komisarja pa Lado Ambrožič-Novljan, ki je kmalu za tem sprejel tudi poveljevanje.

Brigada se je ob ustanovitvi imenovala II. brigada slovenske narodnoosvobodilne vojske Matija Gubec, kasneje pa jo je poveljstvo slovenske partizanske vojske preimenovalo v IV. Slovenska narodnoosvobodilna udarna brigada Matija Gubec.

slika 2

slika 3

Ognjeni krst

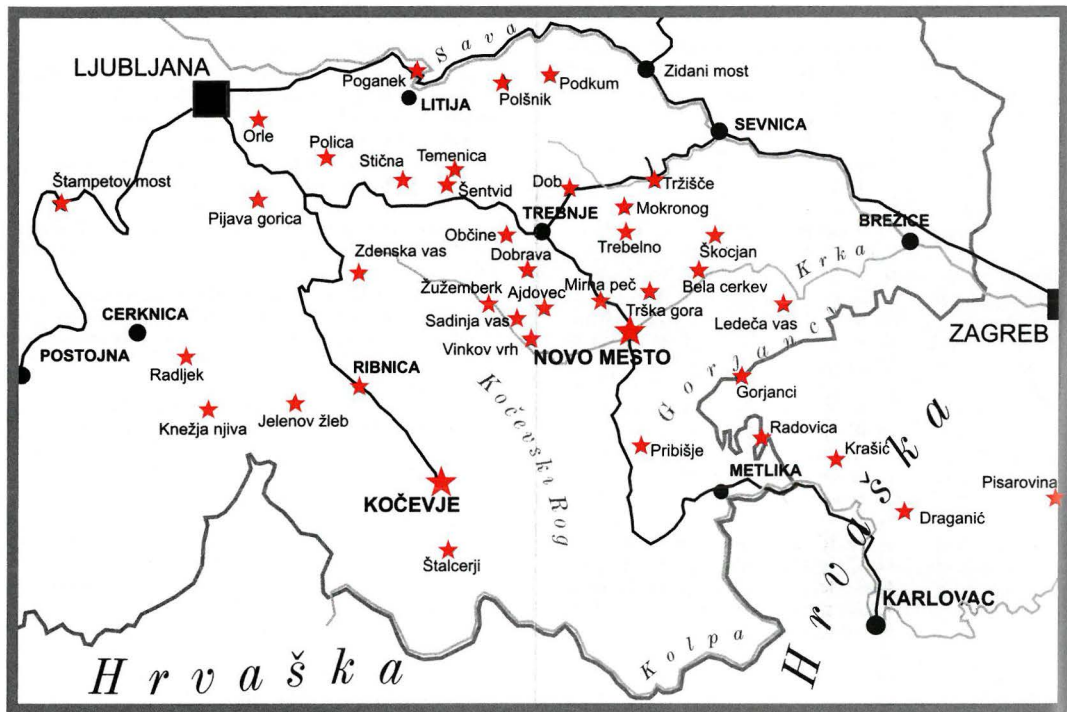
5. septembra 1942 je poveljstvo brigade začelo z razporejanjem borcev po četah in imenovati najpotrebnejše poveljujoče kadre. Glas o koncentraciji partizanske vojske na Trebelnem je prišel tako do Italijanov kot belogardistov, ki so tega dne združeno iz Mokronoga začeli pohod proti Trebelnem. Okoli 11. ure se je na Blečjem vrhu nepričakovano začel boj 2. bataljona brigade z belogardistično skupino. Po enournem boju se je brigada umaknila. V bojevanju še neizkušena in mlada brigada je imela dva ranjenca. Belogardisti pa 4 mrtve in nekaj deset ranjenih.

slika 4

Bojna pot

Brigada se je v letih 1942 do 1945 bojevala na različnih koncih Slovenije. Njeno operativno delovanje je bilo v glavnem omejeno na Dolenjsko, Belo krajino, Notranjsko in Primorsko, sodelovala pa je tudi v bojih na hrvaški strani. Njena bojna pot naj bi bila končana 9. maja 1945 z osvoboditvijo Ljubljane. Vendar je še tudi po kapitulaciji Nemčije nadaljevala z delovanjem, saj so se čez ozemlje Slovenije, predvsem čez Štajersko in Gorenjsko, umikali pripadniki nemških in različnih kvizlinških vojaških enot. V začetku novembra 1945 je Gubčeva brigada kot ena od vojaških enot varovala razmejitveno črto med cono A in B na Primorskem. Aprila 1947 je bila brigada dokončno razpuščena, njeni borci pa demobilizirani.

★ Pomembnejši spopadi in akcije

slika 5

1942

- uničenje belogardistične postojanke na Ajdovcu in Dobu
- uničenje vlaka in prevzem opreme na Mirni
- prvi napad na Žužemberk.

1943

- napadi na italijansko-belogardistične postojanke na Dolenjskem
- napadi na železniške proge in vlakovne kompozicije na Hrvaškem, Dolenjskem in Beli Krajini
- Krašič in Draganič
- Jelenov žleb
- Sela-Šumberk
- Mirna peč
- Stojdraga
- Kamnica
- Kostanjevica
- Žužemberk
- Javorovica
- od novembra 1943 do začetka februarja 1944 blokiranje Novega mesta z namenom, da se Nemci ne prebijejo v Belo Krajino.

slika 6

slika 7

1944

- boji z Nemci in belogardisti v okolici Trebelnega, na Trški gori, Ilovi gori, Žužemberku, Pijavi gorici
- obramba Bele Krajine
- uničenje belogardistične postojanke v Mirni peči
- uničenje nemške postojanke v gradu Poganek in mostu čez Savo
- pohod na Notranjsko za varovanje letališča pri Starem trgu
- uničevanje sovražnikovih transportnih poti.

slika 8

slika 9

slika 10

1945

- boji na Občinah pri Trebnjem
- spremljanje ranjencev na Hrvaško
- zavarovanje prehoda štajerskih brigad čez Savo
- boji na Gubčevi liniji v Suhi Krajini
- boji za osvoboditev Kočevja
- bitka na Orlah za osvoboditev Ljubljane
- po kapitulaciji Nemčije akcije na Štajerskem in Gorenjskem.

Med vsemi enotami, ki so šle v napad za osvoboditev Ljubljane, je imela Gubčeva brigada v zadnjih bojih na Orlah največ žrtev – 58 mrtvih in nad 70 ranjenih. Zgodaj zjutraj 9. maja 1945 so v Ljubljano vkorakale XV., XVIII. in XXIX. divizija, Gubčevci pa so v osvobojeno Ljubljano vkorakali pozno popoldne, čeprav so si srčno želeli, da bi vanjo vkorakali prvi.

Od ustanovitve 4. septembra 1942 pa do zadnje bitke na Orlah nad Ljubljano 8. maja 1945, je brigada prehodila več kot tri tisoč kilometrov in polovico časa prebila v srditih spopadih z Italijani, Nemci in domobranci.

Ljubljana – Mesto Heroj je IV. SNOUB Matija Gubec podelila domicil.

slika 12

slika 13

★ Borke in borci Gubčeve brigade

Ob ustanovitvi je brigada štela 640 bork in borcev. Številčna moč brigade se je od ustanovitve pa do njene razpustitve zelo spreminjala. Po dokaj zanesljivih evidencah se je v njenem sestavu borilo 3015 borcev, med njimi 103 partizanke. Padlo jih je 628 od tega 15 bork. Med padlimi je tudi 54 partizanov, ki so jih belogardisti neusmiljeno pobili, med njimi tudi tri zverinsko ubite bolničarke. Brigada je imela 512 ranjencev.

V brigadi je bilo veliko zelo mladih ljudi: 74 je bilo starih do 16 let, 851 je bilo starih od 16 do 20 let, najštevilnejša skupina - 1269 partizanov in partizank je bila stara od 20 do 30 let, od 30 do 40 let pa je štelo 640 bork in borcev.

Brigado je sestavljalo 1280 delavcev, 1295 kmetov, 230 obrtnikov in 210 uslužbencev. V brigadi pa je bilo tudi 177 dijakov ter 36 študentov. V brigadi je bilo največ Dolenjcev -1.629, 493 je bilo Štajercev, Ljubljančanov 286, Gorenjcev 129, Notranjcev 43, Korošcev 31, 65 pa jih je bilo iz krajev izven Slovenije.

Deset narodnih herojev - Gubčevcev:

Jože Kadunc-Ibar

Predrag Jevtić-Dragan

Janez Hribar

Stane Potočar-Lazar

Franc Krese-Čoban

Franc Avbelj-Lojko

Franc Rojšek-Jaka

Viktor Avbelj-Rudi

Mirko Jerman

Stanko Sekirnik-Simon

slika 14

Spodbujanje pripadnosti, partizanske borbene in človeške morale, odnosi s prebivalstvom

Politično in kulturno delo v brigadi je bilo namenjeno krepitvi zavesti o pomembnosti narodnoosvobodilnega boja, spodbujanju borbene morale, vrlin in vrednot, ki jim je zavezan partizan. Hkrati pa je bilo politično in kulturno delo namenjeno tudi prebivalstvu. Številni mitingi, ki so jih Gubčevci prirejali bodisi med svojimi pohodi bodisi na osvobojenem ozemlju, so prebivalstvo spodbujali k sodelovanju z narodnoosvobodilnim gibanjem, aktivni vključitvi v partizanske enote, utrjevali ugled gibanja in rušili propagandne trditve sovražnika, da so partizanske enote razbite, uničene.

Da sta kultura in izobraževanje sestavni del

poslanstva vsake partizanske enote, je bilo poveljstvu slovenskih partizanskih enot jasno že od vsega začetka nastajanja organiziranih borbениh enot. V partizane, tudi v Gubčevo brigado, je prihajalo vse več znanih kulturnih delavcev in intelektualcev, ki so ustvarjali likovna, literarna in glasbena dela. V izražanju čustev so jim pridružili številni preprosti borci. V Gubčevi brigadi je izhajalo več ciklostiranih edicij. Naj omenimo: bataljonske in brigadne stenske časopise, list *Tovariš*, humoristični list *Hrup* in še cela vrsta posebnih brošur, v katerih so bili objavljeni zapisi o posameznih dogodkih, bojih... Ta »glasila« so zakladnica pričevanj

o osebnem čustvovanju bork in borcev ob žalostnih in veselih dogodkih. Ohranjenih je preko 120 literarnih del, ki so jih napisali pripadniki Gubčeve brigade, pa tudi mnoge ilustracije.

V septembru 1944 sta se boju Gubčeve brigade za grad Poganeč in rušenju mostu čez Savo pridružila kapetan ameriške vojske James M. Goodwin (takratni šef angloameriške vojne misije pri glavnem štabu Slovenije) in vojni dopisnik Philips. J. Goodwin je bil ranjen, Philips pa je v ameriški reviji Life objavil obsežno foto-reportažo, kasneje pa je v njej izšel tudi strip o Gubčevi brigadi. V boju za zrušenje mostu čez Savo in grad Poganeč so prvič na slovenskem ozemlju sodelovale tudi zavezniške letalske sile.

Brigada je bila tudi edina partizanska enota, ki

slika 16

je pred predstavniki zavezniških sil v Črnomlju in Starem trgu izvedla tri slovesne parade.

Med vsemi enotami, ki so se leta 1944 udeležile tekmovanja VII. korpusa, so bili partizani Gubčeve brigade najboljši.

slika 17

Vida Brest

PESEM GUBČEVE BRIGADE

Takrat, ko je zemljo slovensko, tiran
pohodil in pljunil na njo,
naš narod je vstal, že stoletja teptan,
iz zemlje oblite s krvjo.
Iz rudnikov, njiv in požganih domov,
iz koč, iz barak in ječ,
iz sivih predmestij in temnih grobov
se naša je dvignila pest.
V vseh nas je zakipela Gubčeva kri.
Brigada na juriš! Naprej!
Zdaj Gubca Matije smo vojska mi vsi!
Brigada na juriš! Naprej!

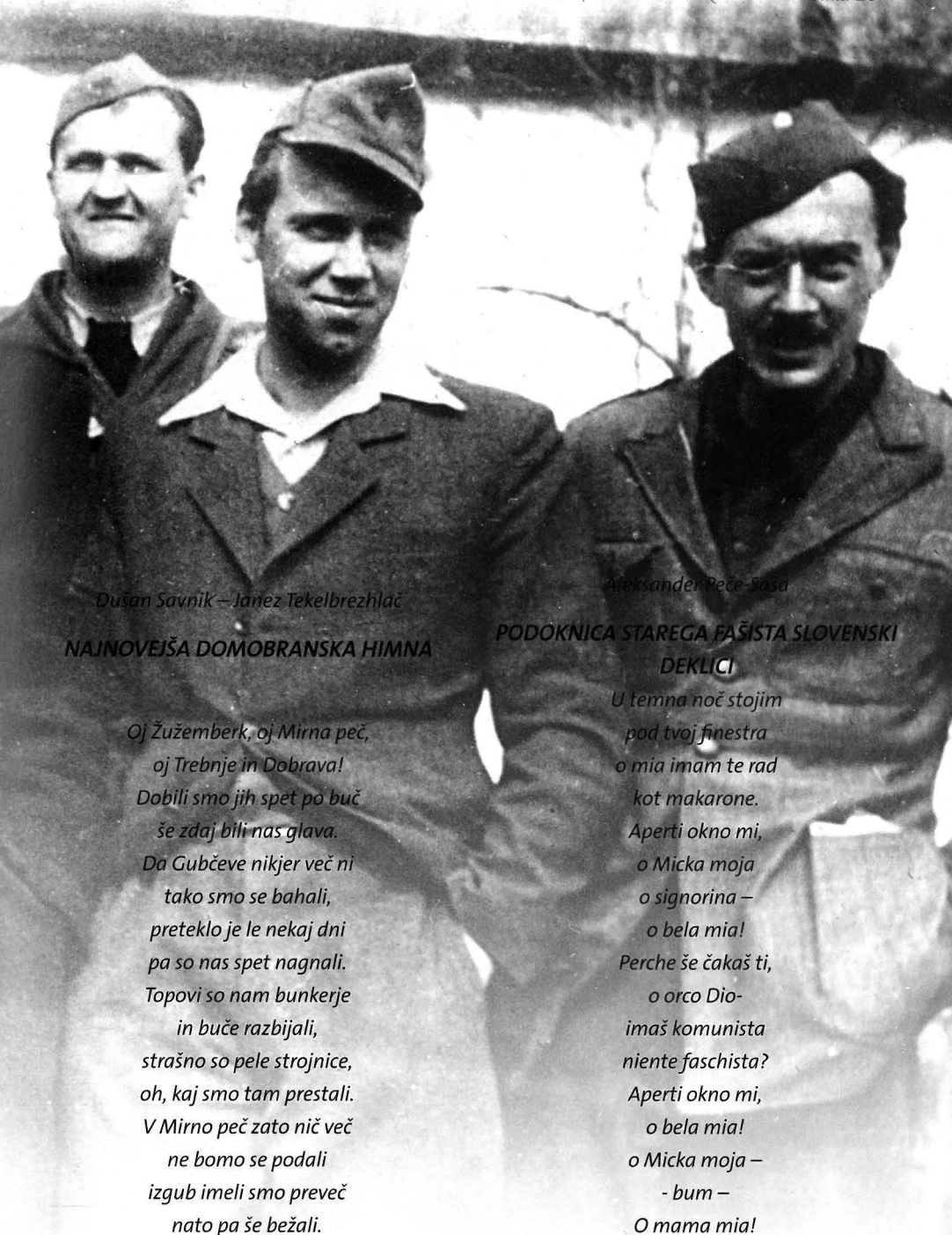
Ne starih, zdaj novih pravic nam je mar!
Kdor dela uživa naj sad!
Stoletja teptani, zažgimo svoj kres!
Na juriš! In pade naj grad!
Mi vsi iz barak, iz požganih domov,
iz rudnikov, njiv in iz ječ,
iz sivih predmestij in temnih grobov,
mi vsi zdaj zakurimo kres!
Na kresu naj temna preteklost zgori,
svetlejši naj vzide nam dan!
Pod praporom Gubčevim ga pribori
vnuk Gubčev – junak partizan.

Neznan avtor

VSEM PADLIM BORCEM GUBČEVE BRIGADE

(Orle nad Ljubljano 8. maj 1945)

Na juriš, Gubci junaki!
Grmeč prihaja dan,
ko prapor brigade naše
v krvi naši je opran.
V naskok pojdimo prvi,
žrtev nihče ne šteje,
svobodo kupimo v krvi.
Na juriš! Tovariš naprej!
Pred nami je Ljubljana,
kot majski cvet dehti.
S krvjo talcev oprana,
kot solza se iskri.
Na juriš, Gubci junaki!
Svobode prihaja dan,
strašen dan plačila izdajalcem,
zločin bo maščevan.

Dusan Savnik – Janez Tekelbrezhlac

Aleksander Pece-Sasa

NAJNOVEJŠA DOMOBRANSKA HIMNA

Oj Žužemberk, oj Mirna peč,
 oj Trebnje in Dobrava!
 Dobili smo jih spet po buč
 še zdaj bili nas glava.
 Da Gubčeve nikjer več ni
 tako smo se bahali,
 preteklo je le nekaj dni
 pa so nas spet nagnali.
 Topovi so nam bunkerje
 in buče razbijali,
 strašno so pele strojnice,
 oh, kaj smo tam prestali.
 V Mirno peč zato nič več
 ne bomo se podali
 izgub imeli smo preveč
 nato pa še bežali.

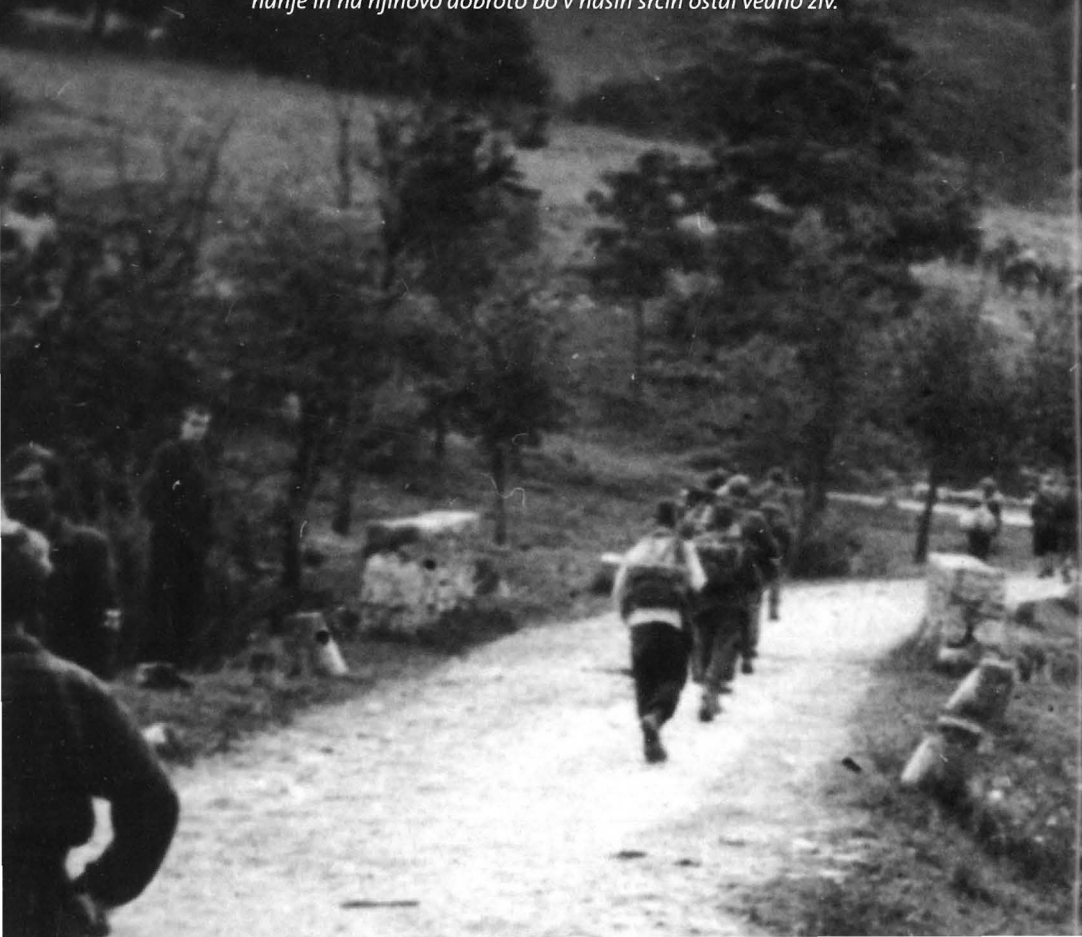
PODOKNICA STAREGA FAŠISTA SLOVENSKI DEKLICI

U temna noč stojim
 pod tvoj finestra
 o mia imam te rad
 kot makarone.
 Aperti okno mi,
 o Micka moja
 o signorina –
 o bela mia!
 Perche še čakaš ti,
 o orco Dio-
 imaš komunista
 niente faschista?
 Aperti okno mi,
 o bela mia!
 o Micka moja –
 - bum –
 O mama mia!

Vasja Ocvirk

PARTIZANSKE MATERE

*Kakor kruh dobre so nas sprejemale z veselim nasmehom na razoranih licih, kadar smo se zmago-
viti vračali iz borb; bolj zaskrbljene so bile večkrat pred borbo, kakor smo bili mi v svoji mladostni
prešernosti; naše izgube so jih bolele prav tako kakor nas. Partizanske matere. Zadnji kos kruha
so delile z nami, skriti priboljšek je priromal na mizo, če smo se oglasili pri njih. Zgodovina najbrž
ne bo pisala o njih skromnih dejanjih, tudi ni v navadi, da bi jim postavljali spomenike; a spomin
nanje in na njihovo dobroto bo v naših srcih ostal vedno živ.*

Oleg Križanovskij – Igor

SPOMINI ČRNOGLEDEGA HUMORISTA

(odlomek)

V Šmarjeto smo se vrnili šele proti večeru. Ko smo prišli do stražarja, nam je rekel, da smo imeli pač prekleto srečo, ker nismo bili v vasi, ko so padale bombe. Potem nam je povedal, da sta bila ubita deseter Blatnik iz naše čete in kulturnik Sašo.

Kar noge so mi klecnile in spet zlepa nisem mogel verjeti, da je Sašo mrtev. Torej je spet smrt posegla v krog mojih najožjijh znancev in prijateljev.

Ko smo prišli v vas, sem ga šel gledat. Ležal je v hiši, kjer ga je zadelo. Z obraza so mu že sprali kri in ga pokrili s šotorko. S solzami v očeh mi je bolničarka Breda pripovedovala, kako je bil ubit. Ko so priletela letala, je bila z njim v sobi, sedel je za mizo in se šalil, češ da ga ne morejo zadeti. Tedaj pa je zagrmelo. Ko se je dim razkadil, ga je zagledala na tleh, glavo mu je kar odprlo in bil je že mrtev.

Bolničarka Breda mi je kasneje izročila njegovo zapuščino: nekaj pesmi, osnutkov za krajše igrice, fašistično čepico z dolgim cofom, italijansko čelado, hlače in ovijače. Moj avstroogrski pihalnik se mi je zdel pretežak, zaradi česar sem ga zamenjal s kratko italijansko puško, ki se je valjala v štabu.

Kasneje se mi je večkrat utrnilo, da je prav takšno puško nosil Sašo, preden ga je zadelo, in da je tudi ta del njegove zapuščine.

SKUPNOST IV. NARODNOOSVOBODILNE UDARNE BRIGADE MATIJA GUBEC

Da ne bi izročilo partizanskega boja, posebej bork in borcev Gubčeve brigade šlo v pozabo, je bila leta 1953 ustanovljena Skupnost borcev Gubčeve brigade. Vanjo so poleg njenih borcev vključeni njihovi potomci, sorodniki, prijatelji in drugi, ki negujejo tradicijo brigade in vrednote narodnoosvobodilnega boja.

Na začetku leta 2010 je Skupnost štela 360 članov, med njimi še kar lepo število živčih bork in borcev. V Skupnost je poleg posameznikov včlanjenih tudi 17 celotnih družin po-

tomcev partizank in partizanov Gubčeve brigade iz Celja, Trebelnega, Mokronoga, Vinice, Dravograda, Naklega, Škofje Loke, Ljubljane, Trebnjega...

Skupnost ima pravila, v katerih je določeno poslanstvo Skupnosti, njena organiziranost in način delovanja. Skupnost kot posebno interesno združenje deluje v Zvezi združenj borcev za vrednote NOB v Ljubljani, kjer ima tudi sedež. Skupnost vodi odbor, izvršni organ odbora je predsedstvo, nadzorni odbor pa nadzoruje

slika 20

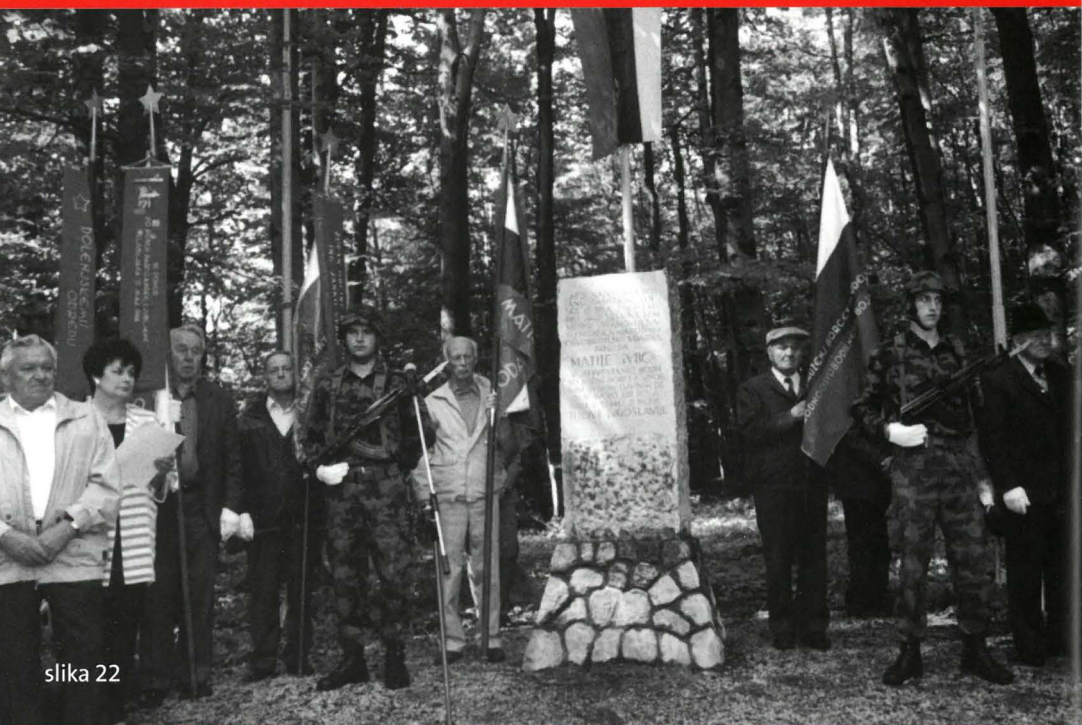

upravljanje s sredstvi Skupnosti. Na območju Primorske in Dolenjske delujeta pododborna skupnosti.

Skupnost v sodelovanju z občino Mokronog –Trebelno vsako leto na mestu, kjer je bila 4. 9. 1942 ustanovljena Gubčeva brigada, organizira veliko slovesnost v počastitev njene ustanovitve. Poleg te osrednje slovesnosti pa so v letni program delovanja Skupnosti vključene tudi počastitve spominov na boje brigade na različnih koncih Slovenije kot so Jelenov žleb, Mirna peč, Žužemberk, Ledeca vas, Javorovica, Poganek, Kočevje, Orle nad Ljubljano in še nekatere druge. Ob 8. marcu so tradicionalna srečanja članic Skupnosti. Za posebej izpostavljeno delovanje članov Skupnost podeljuje priznanja in zahvale.

Posebno pozornost Skupnosti posveča mladim, predvsem učencem različnih osnovnih šol z Dolenjske, Suhe krajine, Notranjske, Primorske in Ljubljane, ki so redni gostje na slovesnostih, ki jih organizira Skupnost IV. SNO-UB Matija Gubec.

slika 22

Želimo, da bi ta kratek prikaz zgodovine Gubčeve brigade in Skupnosti Gubčeve brigade vzbudil željo natančnejše spoznati zgodovino NOB, njenih vrednot in posebej IV. Slovenske narodnoosvobodilne udarne brigade Matija Gubec. Želimo, da ne bi zbledel spomin na ljudi, ki so se uprli fašizmu in nacizmu, da smo nanje vedno in povsod ponosni, saj je svoboda, izbojevana v času NOB tudi današnja svoboda.

Pojasnila k besedilu in slikam

Bojno pot brigade in vse značilnosti partizanskega življenja je v knjigi »Gubčeva brigada« (Partizanska knjiga 1972) opisal njen legendarni komandant Lado Ambrožič-Novljan. Iz te knjige so povzeti tudi vsi objavljeni podatki. Leta 2002 je izšla zgibanka »60 let IV. Slovenske narodnoosvobodilne udarne brigade Matija Gubec« izpod peresa Milana Gorjanca, ki je tudi avtor zemljevida bojne poti brigade. Objavljen je z avtorjevim dovoljenjem.

Ilustracija »Gubčeva brigada oblega Novo mesto« je delo Helija Modica, objavljena pa je bila v posebni brigadni brošuri na začetku leta 1944. Objavljene fotografije iz časa NOB je za objavo prijazno posodil in dovolil Muzej novejšje zgodovine Slovenije v Ljubljani.

Avtor ilustracije na zadnji strani je Oleg Križanovskij-Igor, brigadni kulturnik. Risba je nastala leta 1943 in bila objavljena v brigadnem »stenčaju«. Hkrati pa je to naslovnica njegove knjige »Spomini črnogledega humorista« (Založba borec 1982). Risba je objavljena z avtorjevim dovoljenjem.

Vida Brest: Pesem Gubčeve brigade, besedilo je nastalo konec leta 1942.

Aleksander Peče-Saša: Podoknica starega fašista slovenski deklici; besedilo je nastalo spomladi 1943 na položaju Gubčeve brigade. Avtor ga je ob spremljavi kitare, našemljen s fašistično čepico prepeval na mitingih po napevu italijanske popevke Santa Lucia. Besedilo s karikaturro fašista je bilo objavljeno v Tovarišu – glasilu Gubčeve brigade št. 9, 21. maja 1943.

Dušan Savnik – Janez Tekelbrezhláč: Najnovejša domobranska himna; besedilo je nastalo maja 1944 na Dolenjskem, ko je bila zavzeta belogardistična postojanka v Mirni peči, objavljeno v humorističnem listu Hrup – glasilu Gubčeve brigade št. 2, letnik 1944.

Vasja Ocvirk: Partizanske matere, odlomek iz besedila, ki je bilo objavljeno v 16. številki brigadnega glasila »Tovariš«.

Oleg Križanovskij – Igor: Spomini črnogledega humorista, odlomek iz spominov partizana Igorja, objavljenih 1982.

Skupnost IV. SNOUB Matija Gubec se iskreno zahvaljuje vsem, ki so omogočili izid tega kratkega pregleda zgodovine Gubčeve brigade.

Podpisi k slikam

Slika 1: Skupina partizank in partizanov Gubčeve brigade na Trebelnem jeseni 1942 (MNZS inv.št. 4226; foto: avtor neznan)

Slika 2: Tretja četa drugega bataljona Gubčeve brigade (MNZS inv.št. 3036; čas, kraj in avtor fotografije neznani)

Slika 3: Gubčeva brigada na položaju (MNZS – brez inv.št.; čas, kraj in avtor fotografije neznani)

Slika 4: Tretji bataljon Gubčeve brigade na Notranjskem 1944 (MNZS inv. št. 180-19; čas in kraj datiral Lado Ambrožič – Novljan, foto: Milan Bavec)

Slika 5: Tretji bataljon Gubčeve brigade je 7. 11. 1942 miniral progo pri Mirni peči – iztirili sta dve lokomotivi in 14 cistern (MNZS inv. št. 5435 a; čas in kraj datiral Lado Ambrožič – Novljan, foto: avtor neznan)

Slika 6: Italija je kapitulirala - Gubčeva brigada je vkorakala v Mokronog 9. septembra 1943 (MNZS inv. št. 66-33; foto: Maksimilijan Zupančič)

Slika 7: Bataljon Gubčeve brigade »postrojen« v Mokronogu 9. septembra 1943 (MNZS inv.št. 66-24a; foto: Maksimilijan Zupančič)

Slika 8: Prevzem prvega protitankovskega topa v Zapudju nad Dragatušem okrog 7. junija 1943 – ob njem skupina borcev drugega bataljona Gubčeve brigade s komandantom Miletom Čubričem (MNZS inv. št. 743a; čas in kraj datiral Lado Ambrožič - Novljan; foto: avtor neznan)

Slika 9: Ranjenci Gubčeve brigade v boju pri Mirni peči maja 1944 (MNZS inv. št. 5087-7; čas in kraj datiral Lado Ambrožič – Novljan; za knjigo Gubčeva brigada je fotografijo prispeval Anton Dekleva – Nino, foto: avtor neznan)

Slika 10: Gubčeva brigada na pohodu skozi Srednjo vas pred Božičem 1944 (MNZS inv. št. 850-6; čas in kraj datiral ter foto: Božidar Jakac)

Slika 11: Prihod Gubčeve brigade v Ljubljano 9. maja 1945 (MNZS inv. št. 115-26; foto: avtor neznan)

Slika 12: Mitraljecz Gubčeve brigade (MNZS inv. št. 850 32; foto: Božidar Jakac)

Slika 13: Gubčeva brigada na pohodu skozi Črmošnjice avgusta 1944 (MNZS inv. št. 245; foto: Trobec)

Slika 14: Partizanki Gubčeve brigade (Mini Stare, levo in Ančka Kaliman) v Gradišču marca 1944 (MNZS inv. št. 105; foto: Maksimilijan Zupančič)

Slika 15: Propagandni odsek Gubčeve brigade avgusta 1944 na Lokvah v Beli Krajini (MNZS inv. št. 249-34, foto: Alfred Kos)

Slika 16: Gubčeva brigada 6. septembra 1944 v Srednji vasi (MNZS inv. št. 339-23; foto: Božidar Jakac)

Slika 17: Partizanski miting – partizani so oblečeni v angleške uniforme (MNZS inv. št. 410-8; foto: Nande Vidmar)

Slika 18: Skupina kulturnikov in propagandistov Gubčeve brigade: z leve proti desni: Milan Brezovar, Dušan Savnik-San, Janez Vipotnik-politični komisar XV. divizije, Lojze Nečimer, dr. Pavle Vrankar-sanitetni referent in Švajcer-Don (MNZS inv.št. 115-28; imena portretirancev Lado Ambrožič-Novljan, foto: Čoro Škodlar)

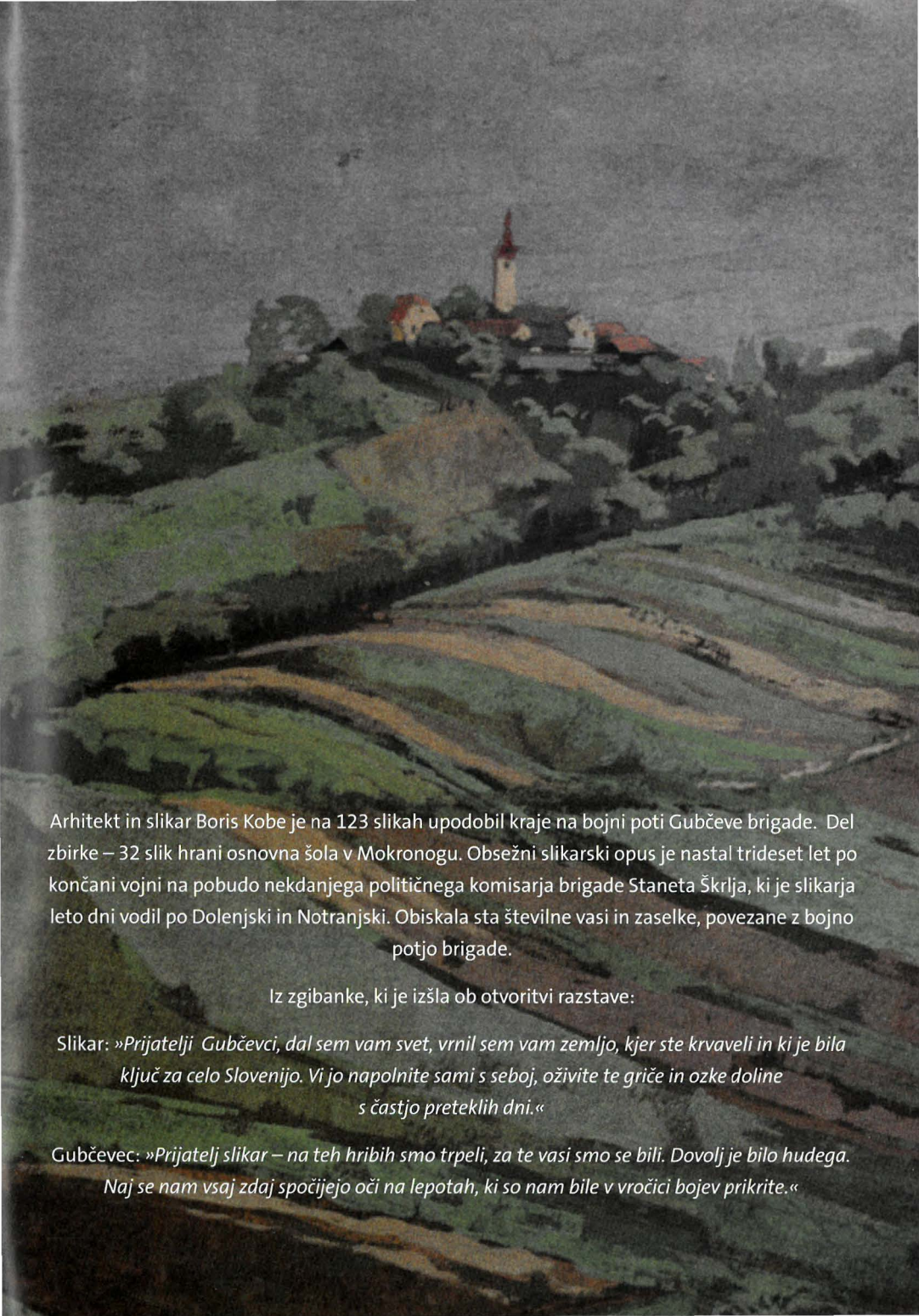
Slika 19: Gubčeva brigada na poti v obrambo Bele Krajine 1944 (MNZS inv. št. 2013; foto: avtor neznan)

Slika 20: Skupina partizanov brigade ob protitankovskem topu (MNZS inv. št. 249-37; foto: avtor neznan)

Slika 21: Ekipa fotomehanične delavnice v Novi gori junija 1944 (MNZS inv. št. 116-8; foto: Stane Viršek)

Slika 22: Proslava ustanovitve Gubčeve brigade pri spomeniku v gozdu pri Trebelnem (fotografija iz arhiva Skupnosti Gubčeve brigade)

Izdala Skupnost IV. SNOUB Matija Gubec, Ljubljana, Linhartova 13
Za objavo pripravila: Vesna Kos-Bleiweis, Ljubljana
Oblikovanje: Studio A4, Bojana Fajmut, Ljubljana
Tisk: Tiskarna Prima print, Ljubljana
Naklada: 500 izvodov

Arhitekt in slikar Boris Kobe je na 123 slikah upodobil kraje na bojni poti Gubčeve brigade. Del zbirke – 32 slik hrani osnovna šola v Mokronogu. Obsežni slikarski opus je nastal trideset let po končani vojni na pobudo nekdanjega političnega komisarja brigade Staneta Škrlja, ki je slikarja leto dni vodil po Dolenjski in Notranjski. Obiskala sta številne vasi in zaselke, povezane z bojno potjo brigade.

Iz zgibanke, ki je izšla ob otvoritvi razstave:

Slikar: *»Prijatelji Gubčevci, dal sem vam svet, vrnil sem vam zemljo, kjer ste krvaveli in ki je bila ključ za celo Slovenijo. Vi jo napolnite sami s seboj, oživite te griče in ozke doline s častjo preteklih dni.«*

Gubčevci: *»Prijatelj slikar – na teh hribih smo trpeli, za te vasi smo se bili. Dovolj je bilo hudega. Naj se nam vsaj zdaj spočijejo oči na lepotah, ki so nam bile v vročici bojev prikrite.«*

